

Botkyrka kommun

Beslut för gymnasieskola med yrkes- och introduktionsprogram

---

efter tillsyn i S:t Botvids gymnasium
belägen i Botkyrka kommun

Tillsyn i S:t Botvids gymnasium

Skolinspektionen har genomfört tillsyn av Botkyrka kommun under hösten 2016. S:t Botvids gymnasium besöktes av Skolinspektionen mellan den 11 och den 13 oktober 2016.

Måluppfyllelse och resultat

Kunskapsresultat

Enligt Skolverkets nationella statistik (SIRIS) för läsåret 2014/15 erhöll 63 procent av eleverna gymnasieexamen inom tre år. Motsvarande resultat för riket är 76 procent.

Den genomsnittliga betygspoängen för avgångseleverna läsåret 2014/15 var samma som för riket, 14,5.

Trygghet och studiero

Enligt den enkät som Skolinspektionen genomförde våren 2016 inför tillsynen var resultatet avseende trygghet något lägre (index 7,8) jämfört med riket (8,3). Index för studiero var 5,4 jämfört med 5,8 för riket.

Översikt över konstaterade brister i verksamheten

Skolinspektionens ingripanden

Område	Typ av ingripande	Senaste datum för redovisning
1. Undervisning och lärande	Ingen brist konstaterad	
2. Extra anpassningar och särskilt stöd	Föreläggande	2017-03-20
3. Arbetsplatsförlagt lärande, grundläggande behörighet och introduktionsprogram	Ingen brist konstaterad	
4. Bedömning och betygssättning	Ingen brist konstaterad	
5. Trygghet, studiero och åtgärder mot kränkande behandling	Föreläggande	2017-03-20
6. Förutsättningar för lärande och trygghet	Föreläggande	2017-03-20
7. Styrning och utveckling av verksamheten	Föreläggande	2017-03-20

I kolumnen "Typ av ingripande" anges den allvarligaste formen av ingripande Skolinspektionen har meddelat inom det arbetsområde som granskats.

Sammanfattande bedömning

Skolinspektionen bedömer att det finns flera brister vid S:t Botvids gymnasium som bidrar till skolans låga kunskapsresultat. Skolan brister i att ge elever det stöd som de behöver för att nå kunskapskraven, studieron är inte tillfredställande under lektionerna och skolan analyserar inte sina resultat på skolnivå för att kunna vidta adekvata åtgärder. Dessutom arbetar inte elevhälsan främst förebyggande och hälsofrämjande. Med bakgrund av att många av skolans elever har stora stödbehov är det av stor vikt att skolan snarast kommer tillrätta med bristerna för att höja elevernas välbefinnande och måluppfyllelse.

Skolinspektionens beslut

Föreläggande

Skolinspektionen förelägger med stöd av 26 kap. 10 § skollagen (2010:800) Botkyrka kommun att senast den **20 mars 2017** vidta åtgärder för att avhjälpa påtalade brister. De vidtagna åtgärderna ska senast samma dag skriftligen redovisas till Skolinspektionen.

Extra anpassningar och särskilt stöd

Skolans lärmiljöer ska anpassas så att de elever som riskerar att inte nå de kunskapskrav som minst ska uppnås får stöd i form av extra anpassningar eller särskilt stöd. Detta gäller alla elever, oavsett om de går ett högskoleförberedande program, yrkesprogram eller introduktionsprogram. Detta avser också samtliga ämnen som eleven läser, det vill säga såväl gymnasiegemensamma ämnen som programgemensamma ämnen, ämnen inom inriktningar och fördjupningsämnen. Det kan också omfatta undervisning som är förlagd till arbetsplats (APL). Skolan ska utveckla metoder för att stimulera och stödja tills åtgärderna får effekt genom att situationen för den enskilda eleven eller en grupp elever förbättras.

När skolans arbetssätt och arbetsformer inte är tillräckliga för att möta elevens behov ska en analys genomföras av hur skolan kan anpassa lärmiljöerna eller undervisningens innehåll och genomförande. Skolans svårigheter att möta elevens behov kan framkomma till exempel i undervisningen, genom resultat på nationella prov eller genom uppgift från eleven och dess vårdnadshavare. Lärare och elevhälsa ska oftast samråda för att kunna avgöra lämpliga insatser. Eleven och vårdnadshavaren ska vara delaktiga i detta. Det kan också handla om att skolan behöver förbättra sitt arbete med att hjälpa en elev med att planera och strukturera sina studier, färdighetsträning, specialpedagogiska insatser under en kortare tid, särskilda hjälpmedel eller utrustning och digital teknik med anpassade programvaror eller mer långvariga insatser såsom studiehandledning på modersmål eller regelbundna specialpedagogiska insatser såsom regelbunden kontakt med en speciallärare. Huvudregeln är att särskilt stöd ska ges i elevens ordinarie grupp om inte detta visats vara olämpligt utifrån elevens behov. Insatserna ska utvärderas och korrigeras om de inte haft avsedd effekt.

Bedömning av brist

Skolinspektionen konstaterar att Botkyrka kommun inte uppfyller författningskraven avseende att:

- Ansvariga på skolan ger eleven skyndsamt stöd i form av extra anpassningar inom ramen för den ordinarie undervisningen, om eleven riskerar att inte nå de kunskapskrav som minst ska uppnås. (3 kap. 5a § skollagen)
- Ansvariga på skolan utreder elevens behov av särskilt stöd skyndsamt, om det visar sig att det stöd som getts i form av extra anpassningar inte är

tillräckligt för att eleven ska ha möjlighet att nå de kunskapskrav som minst ska uppnås. Detsamma gäller om det finns särskilda skäl att anta att sådana anpassningar inte skulle vara tillräckliga. (3 kap. 8 § skollagen)

- Visar utredningen att en elev är i behov av särskilt stöd ges eleven sådant stöd. (3 kap. 8-9 §§ skollagen; Lgy 11, 2 Övergripande mål och riktlinjer, 2.6 Rektorns ansvar)

Åtgärder

Skolinspektionen bedömer att följande åtgärder behöver vidtas för att avhjälpa bristen. Bristen kan dock avhjälpas även på annat sätt.

- Se till att samtliga elever som befaras att inte nå de kunskapskrav som minst ska nås skyndsamt ges extra anpassningar inom ramen för ordinarie undervisning
- Se till att elever som trots extra anpassningar befaras att inte nå de kunskapskrav som minst ska nås skyndsamt utreds. Även elever som uppvisar andra svårigheter ska skyndsamt utredas. Samråd med elevhälsan ska ske om det inte är uppenbart obehövligt.
- Se till att elever som beviljats särskilt stöd får det stödet i den omfattning som krävs.

Motivering till bedömning av brist

Skolinspektionens bedömning

Skolinspektionen bedömer att S:t Botvids gymnasium har brister i sitt arbete med extra anpassningar och särskilt stöd. Visserligen berättar några lärare om hur de arbetar med extra anpassningar i klassrummet, men det skiljer sig mellan lärare om och hur mycket de arbetar med extra anpassningar.

Skolan har rutiner för när och hur lärare ska anmäla elever som riskerar att inte nå målen till elevhälsan, men utredningen visar att rutinerna inte alltid följs och att det inte är ovanligt att det dröjer en längre tid innan en lärare anmäler en elev som riskerar att inte nå kunskapskraven till elevhälsan.

Konsekvensen är att inte alla elever som riskerar att inte nå de kunskapskrav som minst ska uppnås får extra anpassningar inom ramen för ordinarie undervisning eller utreds skyndsamt för eventuellt särskilt stöd. Detta leder bland annat till att över hälften av eleverna i årskurs 3 inte uppnår de lägsta kunskapskraven i minst ett ämne och endast 63 procent av eleverna har tagit ut gymnasieexamen inom tre år.

I intervjuer med lärare, elevhälsa och rektor framkommer att många av skolans elever har stort behov av stöd. Dessutom är en del av eleverna omotiverade till att studera.

Skolinspektionen har tagit del av betygssammanställningen för årskurs 3. Av denna framgår att över hälften av eleverna inte når de lägsta kunskapskraven som ska nås i minst ett ämne och att drygt 15 procent av eleverna inte når de lägsta kunskapskraven som ska nås i minst fem ämnen. Många av eleverna som inte når kunskapskraven har hög ogiltig frånvaro.

Rättslig reglering

I skollagen anges att om det inom ramen för undervisningen eller genom resultatet på ett nationellt prov eller på annat sätt framkommer att det kan befaras att en elev inte kommer att nå de kunskapskrav som minst ska uppnås, ska eleven skyndsamt ges stöd i form av extra anpassningar inom ramen för den ordinarie undervisningen. Om eleven trots detta riskerar att inte nå de kunskaper som minst ska nås ska rektorn se till att elevens behov av särskilt stöd skyndsamt utredas. Behovet av särskilt stöd ska även utredas om eleven uppvisar andra svårigheter i sin skolsituation. Samråd ska ske med elevhälsan om det inte är uppenbart obehövt.

Skolinspektionens utredning

I intervjuer med lärare framkommer att alla elever inte får det stöd de behöver i form av extra anpassningar för att nå de kunskapskrav som lägst ska nås. Flera lärare uppger att de inte genomför några extra anpassningar inom ramen för undervisningen även om eleven riskerar att inte nå kunskapskraven. Några lärare berättar om att elever är inaktiva och omotiverade, och att detta ofta är orsaken till att de inte når kunskapskraven. Dessutom menar dessa lärare att skolan lägger ner för mycket tid på dessa elever. När en elev riskerar att inte nå målen "varnar" läraren eleven och skriver in i elevens omdöme vad eleven ska göra för att nå kunskapskraven. Lärare berättar också att en elev inte alltid anmäls till elevhälsan förrän eleven redan har fått F i en eller flera kurser.

Vidare berättar några lärare i ett ämne att det finns elever som skulle behöva särskilt stöd, men som inte får det. Enligt lärarna har flera elever inte de förkunskaper som de behöver för att kunna tillgodogöra sig kursen, eftersom de inte har ämneskunskaperna från grundskolan, men att dessa elever ändå inte får särskilt stöd.

Elevhälsan bekräftar i intervju att det kan dröja ett helt läsår innan vissa lärare anmäler en elev till elevhälsan, och uppger vidare att detta är en anledning till att så många elever får F i betyg. Även elevhälsan uppger i intervju att alla

elever inte får det stöd de behöver. I intervjun framkommer att skolan inte har resurser för att hantera alla de elever som har psykiska problem. Vidare berättar elevhälsan att de inte vet om alla elever får de extra anpassningar som de har rätt till och att det varierar huruvida elever med särskilt stöd får det stöd i den omfattning som de behöver. En anledning till att alla elever inte får det stöd de behöver, enligt elevhälsan, är att det är brist på specialpedagogisk kompetens.

Rektor uppger i intervju att en elev behöver ha en större problematik för att anmälas till elevhälsan, än att eleven riskerar att inte nå kunskapskraven i ett ämne. Även rektor bekräftar i intervju med Skolinspektionen att det är brist på specialpedagogisk kompetens och att det leder till att alla elever inte klarar sin utbildning. Ett exempel är att rektor, specialpedagog och lärare har uppmärksammat att det i finns stora stödbehov i två klasser i årskurs 1, men att specialpedagogen ännu inte har hunnit kartlägga alla elevers behov. Rektor uppger att om det hade funnits mer specialpedagogisk kompetens skulle skolan redan hunnit sätta in de åtgärder som behövs. Skolinspektionen konstaterar därmed att trots att det gått nästan två månader då skolan har varit medveten om att elever kan ha behov av extra anpassningar eller särskilt stöd, så har eleverna inte fått extra anpassningar, utretts eller fått eventuellt särskilt stöd.

S:t Botvids gymnasium konstaterade själva redan 2015 att det finns elever som inte får det stöd de behöver. Skolinspektionen har tagit del av "Måldokument EHT 2015-2016", daterat 2015-11-05, i vilket skolan själv uppger att det i nuläget finns elever med många F som inte har anmälts till elevhälsan. Vidare framkommer det att arbetslagen anmäler elevärenden för sent till elevhälsan för att avsedd effekt ska fås vid läsårets slut.

Skolinspektionen har tagit del av den dokumentation (utredning, åtgärdsprogram samt rektors kommentar kring eventuellt avsaknad av dokumentation) som finns för 21 av eleverna med låg måluppfyllelse och/eller hög frånvaro. I flera fall bedömer Skolinspektionen att skolan har brustit i att utreda elevers behov av särskilt stöd skyndsamt. Av dokumentationen som Skolinspektionen har tagit del av framkommer att det är flera elever som inte har anmälts till elevhälsan förrän eleverna har flera F i betygskatalogen och hög frånvaro. Det finns även elever som under lång tid fått extra anpassningar men ändå inte nått kunskapskraven och trots detta inte har anmälts till elevhälsan förrän i årskurs 3, trots att eleverna haft svårigheter i två år.

Motivering till föreläggande som ingripande

Eftersom verksamheten i S:t Botvids gymnasium inte uppfyller de krav som följer av de föreskrifter som gäller för verksamheten, föreligger skäl att förelägga Botkyrka kommun att vidta åtgärder för att avhjälpa bristerna.

Trygghet, studiero och åtgärder mot kränkande behandling

Skolan ska, i det dagliga arbetet, arbeta för att elevernas lärmiljö ska präglas av trygghet och studiero och är fri från kränkande behandling. Skolan ska se till att eleverna kan bedriva sina studier i en lugn miljö där de exempelvis inte störs, hotas eller känner sig otrygga av andra elever. Denna miljö bör inte begränsas till enbart lektionssalar, utan även gälla övriga studieutrymmen på skolan som exempelvis skolbibliotek, grupprum. Detta gäller alla elever, oavsett om de går ett högskoleförberedande program, yrkesprogram eller introduktionsprogram. Det kan därmed också avse miljöer utanför skolan men som ingår i skolans verksamhet, exempelvis på arbetsplats (APL). Vidare ska skolan genomföra åtgärder för att förebygga och förhindra kränkande behandling av elever vid skolan. Om en enskild elev upplever sig kränkt ska omständigheterna utredas, och i förekommande fall åtgärdas för att förhindra kränkande behandling i framtiden.

Bedömning av brist

Skolinspektionen konstaterar att Botkyrka kommun inte uppfyller författningskraven avseende att:

- Utbildningen utformas så att alla elever tillförsäkras en skolmiljö som präglas av trygghet och studiero. (5 kap. 3 § skollagen)

Åtgärder

Skolinspektionen bedömer att följande åtgärder behöver vidtas för att avhjälpa bristen. Bristen kan dock avhjälpas även på annat sätt.

- Se till att samtliga elever tillförsäkras studiero under alla lektioner.

Motivering till bedömning av brist

Skolinspektionens bedömning är att eleverna på S:t Botvids gymnasium inte tillförsäkras studiero under alla lektioner. Tillsynen visar att det finns brister i studieron för eleverna på S:t Botvids gymnasium. Visserligen uppger rektor att det har genomförts vissa åtgärder, t.ex. att lärare och rektor har pratat med vissa klasser om studieron, men i samtliga intervjuer framkommer att det finns elever som stör under lektionerna och att studieron varierar. Eleverna riskerar att gå miste om undervisning på grund av den bristande studieron och det kan påverka elevernas möjligheter att nå så långt som möjligt i sin kunskapsutveckling.

I skollagen anges att utbildningen ska utformas så att alla elever tillförsäkras en skolmiljö som präglas av trygghet och studiero.

I Skolinspektionens samtliga intervjuer med elever och lärare framkommer det att elever stör undervisningen bland annat genom sena ankomster och att de pratar med varandra. Lärare uppger vidare att elever använder mobiltelefoner och läsplattor under lektionerna och att det stör. Även Skolinspektionen observerade under flera lektionsobservationer att elever inte arbetade med den uppgift de skulle, utan istället pratade eller chattade med varandra eller spelade spel på sin mobil eller läsplatta. På en lektion kunde inspektören inte höra lärarens genomgång på grund av en grupp elevers prat.

Motivering till föreläggande som ingripande

Eftersom verksamheten i S:t Botvids gymnasium inte uppfyller de krav som följer av de föreskrifter som gäller för verksamheten, föreligger skäl att förelägga Botkyrka kommun att vidta åtgärder för att avhjälpa bristerna.

Förutsättningar för lärande och trygghet

Skolan ska se till att viktiga förutsättningar för elevernas lärande och trygghet är uppfyllda på skolan. Rektorn ska i ett tidigt skede uppmärksamma elever som av ogiltiga skäl inte deltar i skolarbetet, så att eleven så snart som möjligt deltar. Skolan ska bedriva ett aktivt värdegrundsarbete, som innebär att exempelvis grundläggande demokratiska värderingar och mänskliga rättigheter kommer till uttryck i praktisk handling.

Vidare ska lärarna ha kompetens och samverka med varandra, för att genom till exempel erfarenhetsutbyte utveckla skolans undervisning. Centrala stödfunktioner som skolbibliotek, elevhälsa och studie- och yrkesvägledning används aktivt i utbildningen, för att stödja och främja elevernas utveckling mot de nationella målen. Skolan ska således inte bara ha tillgång till dessa funktioner, utan de ska kontinuerligt användas i undervisning och övrig skolverksamhet.

Bedömning av brist

Skolinspektionen konstaterar att Botkyrka kommun inte uppfyller författningskraven avseende att:

- Elevhälsan används främst förebyggande och hälsofrämjande, för att stödja elevernas utveckling mot utbildningens mål. (2 kap. 25 § skollagen)

Åtgärder

Skolinspektionen bedömer att följande åtgärder behöver vidtas för att avhjälpa bristen. Bristen kan dock avhjälpas även på annat sätt.

- Se till att elevhälsan innefattar samtliga kompetenser som om nämns i skollagen, och att alla arbetar främst förebyggande och hälsofrämjande.

Motivering till bedömning av brist

Skolinspektionen bedömer att elevhälsan vid S:t Botvids gymnasium inte främst arbetar förebyggande och hälsofrämjande. Vidare omfattar inte elevhälsan samtliga kompetenser. Visserligen finns det en psykolog inom kommunen som kan kontaktas, men personen deltar inte i elevhälsans arbete.

Enligt skollagen ska det för eleverna i gymnasieskolan finnas elevhälsa. Elevhälsan ska främst vara förebyggande och hälsofrämjande, och elevernas utveckling mot utbildningens mål ska stödjas. Vidare ska elevhälsan omfatta medicinska, psykologiska, psykosociala och specialpedagogiska insatser. För medicinska, psykologiska och psykosociala insatser ska det finnas tillgång till skolläkare, skolsköterska, psykolog och kurator. Vidare ska det finnas tillgång till personal med sådan kompetens att elevernas behov av specialpedagogiska insatser kan tillgodoses.

S:t Botvids gymnasiums rektor, elevhälsa och lärare berättar samstämmigt att det inte ingår psykologisk kompetens i elevhälsan på skolan. Rektor uppger visserligen att det finns en centralt anställd psykolog på kommunen som kan kontaktas vid behov. Men rektor uppger samtidigt att personen inte är delaktig i det förebyggande och hälsofrämjande arbetet och elevhälsan uppger i intervju att de aldrig har haft någon kontakt med psykologen.

Under Skolinspektionens tillsyn ger lärare, elevhälsa och rektor en samstämmig bild av att det har varit en pressad situation under hösten på skolan bland annat på grund av antalet nyanlända. Både lärare och elevhälsan är eniga om att det skulle behövas psykologisk kompetens i elevhälsans arbete. Enligt elevhälsan arbetar de numera mest åtgärdande, och inte främst förebyggande och hälsofrämjande. Under tidigare år har de genomfört kartläggningar och djupintervjuer för att därefter sätta in främjande och förebyggande insatser, men under det här läsåret har de arbetat mest åtgärdande på grund av arbetssituationen.

Motivering till föreläggande som ingripande

Eftersom verksamheten i S:t Botvids gymnasium inte uppfyller de krav som följer av de föreskrifter som gäller för verksamheten, föreligger skäl att förelägga Botkyrka kommun att vidta åtgärder för att avhjälpa bristerna.

Styrning och utveckling av verksamheten

Rektor ska, genom ett aktivet ledarskap, styra och utveckla verksamheten vid skolan så att alla elever ges en likvärdig utbildning av god kvalitet i en trygg miljö. Därför ska rektor, tillsammans med elever och personal, ha ett långsiktigt arbete för att nå detta syfte. Arbetet sker genom att utifrån en analys av nuläget identifiera verksamhetens utvecklingsbehov och med grund i denna analys sedan vidta nödvändiga förbättringsåtgärder. Analysen ska omfatta hela

utbildningen och inte avgränsas till exempelvis resultat enbart i gymnasiegemensamma ämnen utan ska också omfatta uppföljning av resultat i fördjupningsämnen, från lärande som sker på arbetsplats (APL) och undervisning på introduktionsprogram. Förbättringsåtgärder kan exempelvis vara att personalen ges kompetensutveckling som motsvarar de behov som framkommit genom analys av verksamhetens förbättringsområden. Det innebär också att rektor fördelar verksamhetens resurser på ett sätt som svarar mot elevernas behov, så att alla elever ges förutsättningar att nå målen för utbildningen.

Bedömning av brist

Skolinspektionen konstaterar att Botkyrka kommun inte uppfyller författningskraven avseende att:

- Utifrån en analys av det som framkommer i uppföljningen beslutar rektorn om nödvändiga utvecklingsåtgärder, och dokumenterar de beslutade åtgärderna. (4 kap. 4-7 §§ skollagen; Lgy 11, 2 Övergripande mål och riktlinjer, 2.6 Rektorns ansvar)

Åtgärder

Skolinspektionen bedömer att följande åtgärder behöver vidtas för att avhjälpa bristen. Bristen kan dock avhjälpas även på annat sätt.

- Med utgångspunkt i uppföljningen analysera elevernas kunskapsresultat och resultat kring trygghet och studiero.
- Utifrån analysen besluta och genomföra utvecklingsåtgärder.
- Dokumentera analysen, beslutade utvecklingsåtgärder och resultaten av utvecklingsåtgärderna på skolnivå.

Motivering till bedömning av brist

Skolinspektionen bedömer att S:t Botvids gymnasium brister i att analysera elevernas kunskapsresultat och resultat kring trygghet och studiero. Visserligen har skolan system och rutiner för att analysera, men analysen är bristfällig. I och med att det underlag som ligger till grund för rektorns övergripande analys på skolnivå saknas, brister skolans övergripande systematiska kvalitetsarbete.

Enligt skollagen är det rektorns ansvar att se till att det på skolenhetsnivå bedrivs ett systematiskt och kontinuerligt kvalitetsarbete som består i planering, uppföljning och utveckling av utbildningen, och att detta arbete dokumenteras. Inriktningen på det systematiska kvalitetsarbetet ska vara att de mål som finns för utbildningen i skollagen och andra föreskrifter (nationella mål) uppfylls.

Enligt Skolverkets allmänna råd om systematiskt kvalitetsarbete för skolväsendet (SKOLFS 2012:98) bör rektorn se till att dokumentationen av kvalitetsarbetet är tillräcklig för att ligga till grund för analys och beslut på enhetsnivå om prioriteringar av utvecklingsinsatser. Rutiner och former för dokumentation ska vara effektiva och ändamålsenliga för enhetens kvalitetsarbete. Dokumentationen av det systematiska kvalitetsarbetet bör ge en samlad bild av utbildningens kvalitet inom skolenheten och är nödvändigt för att kunna följa effekterna av skolans utvecklingsarbete.

Rektor beskriver i intervju med Skolinspektionen skolans årshjul och att skolan "hela tiden" arbetar med att utveckla undervisningen. Vidare berättar rektor att skolan har "på tok för låga kunskapsresultat" och att skolan har identifierat elevernas bristande språkkunskaper samt närvaro som orsaker till den låga måluppfyllelsen. Samtidigt uppger rektor att skolan arbetat med språkutveckling under 15 år, och identifierat språkutveckling som ett utvecklingsbehov i år. Elevernas närvaro har rektor valt att inte ha ska arbeta för att öka elevernas närvaro utan att respektive arbetslag ska med motivationshöjande insatser, för att på så sätt öka elevernas närvaro.

Vidare berättar rektor att lärarna varje år får ta del av elevernas kunskapsresultat samt resultat från olika enkäter avseende trygghet och studiero. Lärarna diskuterar och analyserar resultaten enligt rektor utifrån en gemensam mall. Arbets- och ämneslagen dokumenterar uppföljningen och analysen i skriftliga utvärderingar som rektor tar del av. Arbetslagen gör även en egen arbetsplan för läsåret i vilken arbetslaget beskriver planerade åtgärder. Utifrån denna dokumentation beslutar rektor om skolans övergripande åtgärder och prioriteringar.

I intervjuer med lärare framkommer att det skiljer sig mellan olika lärare huruvida de följer upp och analyserar elevernas kunskapsresultat samt trygghet och studiero. Några lärare menar i intervjuer att de diskuterar resultaten, och andra lärare uppger att de inte har varit delaktiga i att följa upp elevernas resultat. Några lärare i ett ämne säger att de inte "räknar F:en" eftersom det skulle kännas "tröstlöst". Vidare berättar några lärare att arbetet med språkutvecklande arbetssätt, som är en av de vidtagna åtgärderna under ett antal år för att höja måluppfyllelsen, inte har utvärderats någon gång.

Skolinspektionen har tagit del av arbetslagens arbetsplaner för läsåret 2016/17 samt några ämneslags utvärderingar för läsåret 2015/16. I utvärderingarna är det endast i ett fall som uppföljning och analys finns beskriven. I övriga utvärderingar förekommer ingen uppföljning eller analys av elevernas kunskapsresultat. I arbetsplanerna finns det viss diskussion, till exempel har

ett arbetslag identifierat en bakomliggande faktor till elevavhopp på programmet. I en arbetsplan beskrivs hur måluppfyllelsen ska öka. Åtgärden för att höja elevernas måluppfyllelse för detta arbetslag är att elevernas förkunskaper i ett tidigare skede ska kartläggas– så att eleverna kan rekommenderas att byta program. Vidare ska elever som lätt når lägsta kunskapskraven stimuleras genom att få hjälpa andra elever. Skolinspektionen menar att detta inte är att ta reda på vad elevernas kunskapsresultat beror på och adekvata åtgärder för att öka elevernas kunskaper och förbättra verksamheten.

Arbetsplanerna saknar också åtgärder för att höja elevernas motivation, förutom att studie- och yrkesvägledning som beskrivs kortfattat i en arbetsplan. Enligt rektor skulle respektive arbetslag beskriva hur de målinriktat ska arbeta för att främja elevernas närvaro eftersom detta är en bidragande orsak till skolans bristande måluppfyllelse.

Elevhälsan uppger i intervjuer att de inte har varit delaktiga i att följa upp elevernas kunskapsresultat eller enkätresultat avseende elevernas trygghet och studiero.

Motivering till föreläggande som ingripande

Eftersom verksamheten i S:t Botvids gymnasium inte uppfyller de krav som följer av de föreskrifter som gäller för verksamheten, föreligger skäl att förelägga Botkyrka kommun att vidta åtgärder för att avhjälpa bristerna

Övriga arbetsområden

Bedömning

Det har vid tillsynen inte framkommit annat än att skolenheten uppfyller författningarnas krav avseende följande:

Undervisning och lärande

Skolan ska se till att den ordinarie undervisningen utgår från och genomförs på ett sådant sätt att den främjar elevernas möjligheter att nå de examensmål som gäller för det nationella program som eleven läser. Undervisningen ska utformas och genomföras så att alla elever, såväl på nationella program som på introduktionsprogram, ges möjligheter att nå samtliga kunskapskrav inom de ämnen som eleven läser, det vill säga såväl i gymnasiegemensamma ämnen som programgemensamma ämnen, ämnen inom inriktningar och fördjupningsämnen.

I detta ingår att läraren ger eleverna ett aktivt lärarstöd genom att exempelvis genomföra strukturerade lektioner, genomföra undervisningen utifrån tydliga mål och syften och ge eleverna tydliga beskrivningar och förklaringar. Vidare anpassar läraren undervisningen efter elevernas olika förkunskaper och intressen, och ger eleverna såväl stöd som stimulans och

utmaningar. I detta arbete kan samråd med elevhälsan underlätta. Genom bland annat en varierad, stimulerande och utmanande undervisning, och genom konstruktiv återkoppling, stärker läraren elevernas vilja att lära. För att kunna individanpassa undervisningen och ge eleverna inflytande över denna är det centralt att läraren skaffar sig kunskap om elevernas olika behov och förutsättningar, liksom låter eleverna vara delaktiga i planeringen av undervisningen.

Arbetsplatsförlagt lärande, grundläggande behörighet och introduktionsprogram

Skolan ska se till att elever på yrkesprogram får den utbildning de har rätt till avseende arbetsplatsförlagt lärande (APL) och möjlighet att nå grundläggande behörighet. APL är en central del i all yrkesutbildning, då denna ska bidra till att eleven utvecklar såväl yrkeskunskaper som en yrkesidentitet. För elever som läser i huvudsak skolförlagd utbildning ska APL motsvara minst 15 veckor av den samlade utbildningstiden och för elever som är lärlingar ska APL motsvara minst 50 % av utbildningen. Skolan ska ha kvalitetssäkrat arbetsplatsen så att eleven har reell möjlighet att nå de kunskaper som eleven är avsedd att uppnå på arbetsplatsen, exempelvis att skolan avtalat med arbetsplatsen om vilka delar av det centrala innehållet på en eller flera kurser som ska behandlas. Skolan ska också följa upp att så sker. Handledaren är en central aktör, och behöver förutom kunskaper inom yrket också ha kunskaper om de mål som eleven ska uppnå och bedömas gentemot så att eleverna får adekvata arbetsuppgifter utifrån detta.

Att eleverna ges möjlighet till fortsatta studier på högskolenivå är en central rättssäkerhetsfråga. Det är dock inte tillräckligt att eleverna ges en teoretisk möjlighet att uppnå grundläggande behörighet utan skolan bör också göra det praktiskt möjligt för eleverna, ex. genom att undvika schemakrockar.

För introduktionsprogrammen finns inga nationellt fastställda programstrukturer eller examensmål, utan utbildningen ska utformas så att eleven förbereds för vidare studier eller etablering på arbetsmarknaden. Ett centralt instrument i denna planering är elevens individuella studieplan. Eleven ska, utifrån sina behov, få en utbildning som uppfyller introduktionsprogrammets syfte så att elevens mål med utbildningen kan uppnås.

Bedömning och betygssättning

Skolan ska se till att läraren gör en allsidig bedömning av elevernas kunskaper utifrån de nationella kunskapskraven, och ger eleven och dess vårdnadshavare information om elevens kunskapsmässiga och sociala utveckling. Detta gäller alla elever, oavsett om de går ett högskoleförberedande program, yrkesprogram eller introduktionsprogram. Detta avser samtliga ämnen som eleven läser, det vill säga såväl gymnasiegemensamma ämnen som programgemensamma ämnen, ämnen inom inriktningar och fördjupningsämnen.

Eleven ska, när omdömen ges eller betyg sätts i olika ämnen, enbart bedömas utifrån de nationella kunskapskraven och inte utifrån andra kriterier som läraren och skolan själva upprättat. Lärarens analyser av elevernas kunskaper ska bygga på olika underlag, som tillsammans ger en bred och allsidig bild av elevernas kunskaper. I detta ingår att läraren bl.a. ska använda sig av nationella ämnesprov tillsammans med övriga muntliga och skriftliga

Beslut

2016-11-17
15 (17)

Dnr 43 - 2016:4996

elevprestationer. I de fall eleven har haft hela eller delar av kurser förlagda till arbetsplats (APL) ska bedömning av detta ingå i den samlande bedömningen.

Vidare ska skolan göra eleven och dess vårdnadshavare delaktiga i elevens utveckling genom att, löpande under studietiden och genom utvecklingssamtal, informera om elevens kunskapsmässiga och sociala utveckling och hur denna bäst kan stödjas.

På Skolinspektionens vägnar

Mathias Ljungström
Beslutsfattare

Marie Högstedt
Föredragande

Bilagor

Bilaga 1: Allmänt om tillsynen

Bilaga 2: Fakta om S:t Botvids gymnasium

Bilaga 1: Allmänt om tillsynen

Skolinspektionen granskar regelbundet all skolverksamhet i hela landet, för att se att den följer de lagar, regler och läroplaner som finns för verksamheten. Målet är att bidra till alla barns och elevers lika rätt till god utbildning i en trygg miljö, där alla når minst godkänt i alla ämnen.

Skolinspektionen granskar alla huvudmän, vilket innebär alla kommuner, utbildningsföretag och andra organisationer som driver skolverksamhet. Tillsynen görs vart tredje år. All skolverksamhet som en viss huvudman ansvarar för ingår i tillsynen. Det handlar om förskola, förskoleklass, grundskola, gymnasieskola, grund- och gymnasiesärskola, vuxenutbildning, fritidshem och annan pedagogisk verksamhet.

Alla skolenheter ingår i tillsynen. Skolinspektionen prioriterar att besöka de skolor där en hög andel elever riskerar att inte få den utbildning de har rätt till. Det innebär att vi kan stanna längre på dessa skolenheter under själva tillsynsbesöket, men också att vi bättre kan följa upp att eventuella brister åtgärdas och ge råd och vägledning.

Skolinspektionen bedömer om, och i sådana fall på vilket sätt, den granskade verksamheten inte uppfyller de regler som gäller. Myndighetens granskning utgår bland annat från skollagen, förordningar och läroplaner. Bestämmelser som verksamheterna är skyldiga att följa.

När Skolinspektionen har tagit in tillräcklig information gör myndigheten en bedömning av om verksamheten lever upp till de lagar och regler som finns för verksamheten. Alla huvudmän får ett tillsynsbeslut för de verksamheter som huvudmannen ansvarar för. Dessutom får de skolenheter där Skolinspektionen fördjupat tillsynen och gjort tillsynsbesök ett eget beslut, som bara handlar om den skolenheten.

Skolinspektionen fattar också enskilda beslut avseende huvudmannens ansvarstagande över de skolformer som huvudmannen ansvarar för. Innan ett beslut fastställs ges alltid huvudmännen möjlighet att ta del av och lämna synpunkter på de sakuppgifter som Skolinspektion grundar sina bedömningar på. I de fall Skolinspektionen funnit brister har huvudmannen ansvar för att komma tillrätta med bristerna. Huvudmannen ska också redovisa de åtgärder som har vidtagits i för att åtgärda bristerna. För att följa upp huvudmännens arbete kan flera besök eller andra kontakter bli aktuella då Skolinspektionen också vill se effekter av de åtgärder som vidtas.

Mera information om den regelbundna tillsynen finns på Skolinspektionens webbplats www.skolinspektionen.se under fliken Inspektion.

Bilaga 2: Fakta om S:t Botvids gymnasium

S:t Botvids gymnasium är ett kommunalt gymnasium belägen i Norsborg, Botkyrka kommun. Det går totalt 507 elever på skolan, varav de flesta, 257 elever, går på introduktionsprogrammen där språkintröduktion dominerar. Övriga program som skolan har är ekonomiprogrammet, estetiska programmet, hantverksprogrammet, handel- och administrationsprogrammet samt naturvetenskapsprogrammet.